

De beweging van traditioneel beschermd wonen naar een beschermd thuis

Inhoudelijke uitdagingen en kansen

Judith Wolf, september 2022

Missie (VNG)

Een Beschermd thuis staat voor een beweging die zorgt voor inclusief wonen en passende ondersteuning voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid die beschermd wonen nodig hebben.

Kansen en meerwaarde van een beschermd thuis

- Wonen in de wijk heeft sterke voorkeur van de mensen zelf: een eigen stek
- Meer mogelijkheid om in samenleving mee te doen en erbij te horen
- Betere aansluiting op lokale Wmo met meer kans op doorgaande lijn van beschermd wonen naar voorliggend veld en algemene voorzieningen.
- Meer kans op aansluiting van lokale Wmo-aanbod op zorgsectoren, zoals GGZ, verslavingszorg, LVB-zorg en forensische zorg

Twee belangrijke opgaven

- * Behoud van een goed thuis: instroom voorkomen*
- * Transitie naar inclusief wonen: uitstroom versnellen*

Beschermd thuis voor wie? (Wmo tekst)

‘Mensen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociale netwerk te handhaven in de samenleving.’

- Om hoeveel mensen gaat het bij de opgaven? Via welke routes?
- Hoe doelgroep te bereiken?
- Wettelijke basis en organisatie van toegang
- Criteria voor toelating

Publicatie ‘Zicht op uitstroom’ (Platform 31; Van Klaveren et al., 2017).

Waarstaatjegemeente.nl (CBS)

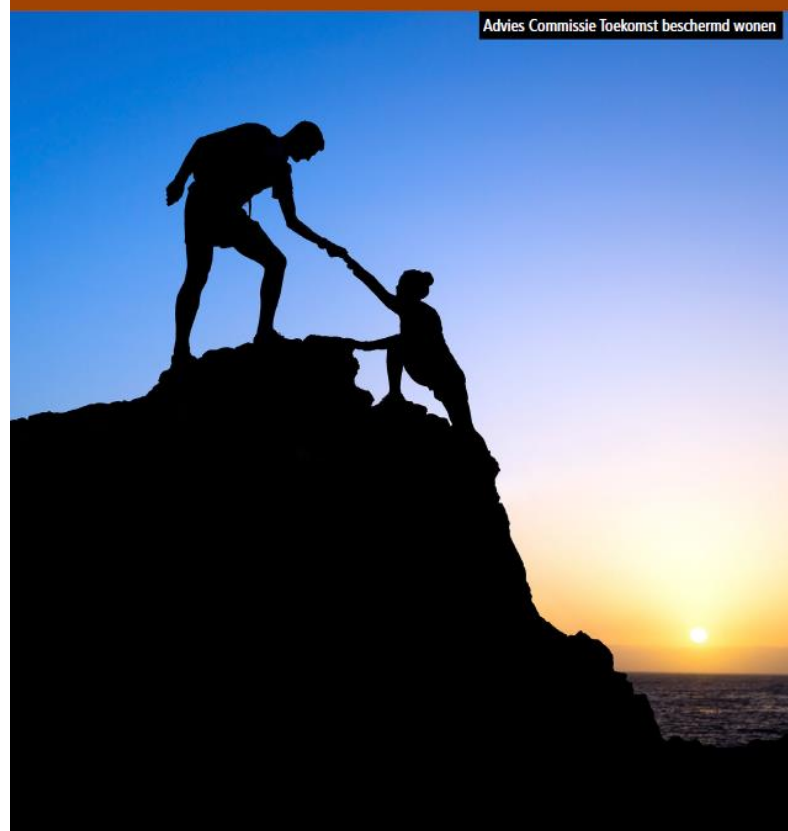
Visie

- Burgerschap, zelfbepaling en hoop
- Inzet op herstel en maatschappelijke participatie
- Kernfuncties: asiel, herstel & transitie
- Compensaties voor (ernstig) verstoorde zelfregulering
- Geïntegreerd, inclusief wonen is de sleutelopgave

Alleen onder condities!

Van beschermd wonen naar een beschermd thuis

Advies Commissie Toekomst beschermd wonen

Conditie voor een beschermd thuis

(Advies Toekomst Beschermd wonen | Commissie Dannenberg, 2015)

- Versterken van zelfmanagement & ervaringsdeskundigheid & versterken informele zorg
- Langdurige begeleiding met flexibele intensiteit
- Breed arsenaal van woonvarianten
- Beschikbare en betaalbare wooneenheden
- Borgen van kwaliteit en vraaggerichtheid van ondersteuning
- Ondersteuningscontinuüm voor herstel & participatie
- Laagdrempelige toegang tot zorgfuncties
- Versterken samenwerking gemeenten - zorgverzekeraars

‘Duizenden kwetsbare Nederlanders krijgen niet de zorg die ze nodig hebben

Dat is de conclusie van de Nationale Ombudsman, de Algemene Rekenkamer en het Sociaal en Cultureel Planbureau op basis van hun onderzoeken van de afgelopen jaren. Het is voor het eerst dat de drie adviesorganen samen de noodklok luiden en concluderen dat de overheid te weinig oog heeft voor kwetsbare mensen.’ (Trouw, 17 oktober 2018)

Samenhang van woononzekerheid en dakloosheid met maatschappelijke ongelijkheid

- Scheve verdeling van hulpbronnen
- Moeizame toegang tot bronnen, zorg & rechtsbescherming
- Verlies van menselijke maat & stigmatisering

Hulpbronnen:

Preventie is noodzaak bij beschermd thuis

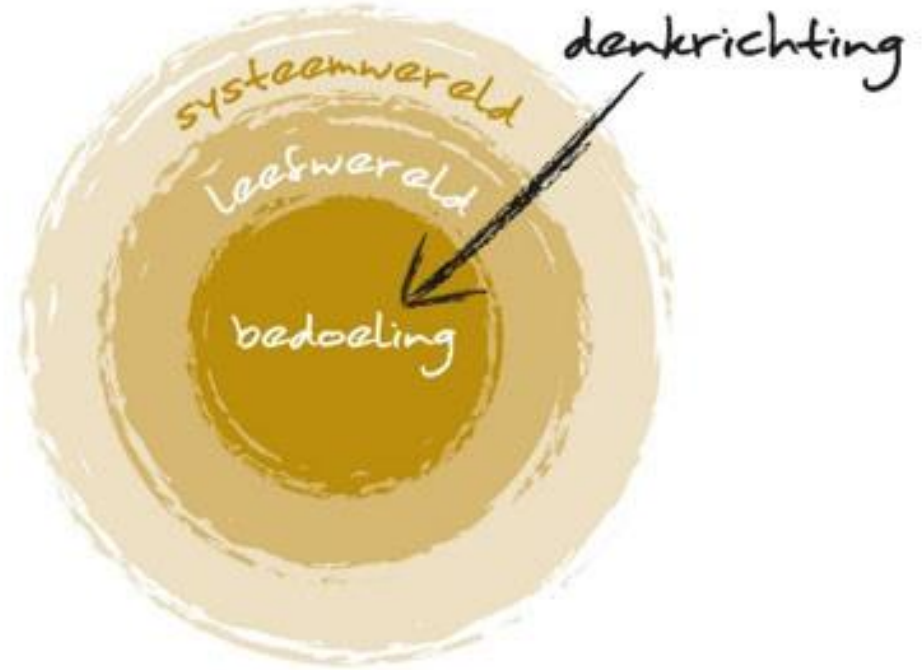
(Wolf & Scheepers, 2022)

- **Primaire preventie:** focus op bestaanszekerheid van bevolking en daarin specifiek van personen en groepen die risico lopen maatschappelijk achterop te raken.
- **Secundaire preventie:** tegengaan van sociale uitsluiting en dakloosheid bij geïdentificeerde personen of groepen, bijvoorbeeld met instabiele en ontoereikende huisvesting en met een acute woonvraag vanwege dreigend verlies van onderdak.
- **Tertiaire preventie:** een beschermd thuis voor mensen die maatschappelijk achterop zijn geraakt, ervaringen hebben (gehad) met woononzekerheid en meer kans hebben op (herhaalde) dakloosheid.

Uitdagingen bij vormgeven van een beschermd thuis

Leercirkel Een beschermd thuis VNG / Preventie Alliantie

- Toewerken naar een mentaliteitsomslag in het werkveld
- Betrekken van alle betrokkenen: doelgroep, ervaringsdeskundigheid, wijkbewoners, ketenpartners
- Versterken vitale wijken en sociale basis
- Versterken draagvlak bij woco's = aarzeling
- Beschikbaarheid woningen | inrichten woonvarianten
- Soort en kwaliteit van de ondersteuning
- Toegang en criteria voor instroom
- Stimuleren van samenwerking en heldere rolverdeling tussen partners
- Verhouding in opdracht en taken centrumgemeente en regionale gemeente
- Financiering en schotten (WLZ, ZvW, lokale Wmo)
- Inzetten van passende beleidsinstrumenten
- Hoe instroom in beschermd wonen verder voorkomen?

Pijlers en condities van sociale inclusie

Voorzorg

- Bemoeizorg
- Gespecialiseerde zorg
- Vroeginterventie
- Vroegsignalering

Herstelzorg

- Outreach op straat
- Gespecialiseerde zorg
- Continuïteit van zorg
- langdurige begeleiding

Inclusief
wonen

Bestaanscondities

- Gezondheid
- Wonen
- Inkomen
- Activiteiten
- Relaties

Behoud van een stabiel thuis: instroom voorkomen

22% van
mensen met
dreigende
huisuitzetting
was eerder
dakloos

Knoppen om aan te draaien (Larsen et. al., 2014)

- Bestaanscondities op orde!
Extra aandacht voor: aanhoudende en hoge schulden, ernstige lichamelijke beperkingen, weinig sociale steun
- Versterk sociaal domein (VNG/DIVOSA)
- Benut voorveld of sociale basis
- Staat van wijkteams
outreach? capaciteit?, kwaliteit, coaching?
- Integrale beoordeling en aanpak
- Continuïteit van zorg

Transitie naar inclusief wonen: uitstroom versnellen

Leren wonen
vraagt
ontwikkeltijd
= jezelf
opnieuw
uitvinden

Knoppen om aan te draaien bij transitie

- Bestaanscondities op orde:
Extra aandacht voor: slechte lichamelijke gezondheid, detentieverleden, veel onvervulde hulpbehoeften, langdurige dakloosheid
- Kwaliteit van woonruimte en omgeving
- Tevredenheid met woonruimte
- Krachtpunten in wijk - herstelgroepen
- Werk aan stigma en zelfstigma
- Langdurige en flexibele begeleiding

Uitstroom uit beschermd wonen

Uitgaven van Preventie Alliantie

- Het Beleidskader Sociale inclusie
- Tien actiepunten bij preventie van dakloosheid
- Gids voor preventie van dakloosheid: 'Iedereen heeft toekomst met een huis'.
- Informatie, interventies en praktijkvoorbeelden bij preventie van dakloosheid.
- Informatieblad uitstroom uit instelling voor jeugdzorg
- Gids bij uitstroom uit beschermd wonen: 'Naar een thuis in de wijk'.

Website:

www.preventie-alliantie.nl

Preventie Alliantie 2022 - 2023

Vragen:

Preventiealliantie-impuls@radboudumc.nl

- **Masterclasses**
- **Leercirkel Preventie Dakloosheid**
- **Leercirkel Een beschermd thuis**

Website:

www.preventie-alliantie.nl

Helpdesk

Daphne van Kempen:

024-3614365

Annabel Scheepers:

0631125124

Judith Wolf:

0615872045

Judith.Wolf@Radboudumc.nl

Impuls

Onderzoekscentrum
maatschappelijke zorg

**Preventie
Alliantie**

Iedereen heeft toekomst met een (t)huis

Inclusieve en integrale preventieve beleidsaanpak

Beleidsontwikkeling

Stap 1 Onderschrijf een gezamenlijke missie en visie met alle partners

Stap 2 Maak een stevige contextanalyse en onderbouwing

Stap 3 Werk aan passende, krachtige beleidsinstrumenten

Stap 4 Regievoeren, intern afstemmen en bruggenbouwen

Beleidsaanpak

Stap 5 Faciliteer en benut collectieve ervaringskennis

Stap 6 Samenwerken – heldere verdeling rollen en verantwoordelijkheden

Stap 7 Keuzes maken, preventieplan en actielijnen uitwerken

Stap 8 Voorwaarden voor uitvoering op orde